

7 mei 1945: Na de bevrijding vermoord

PLUS

Slachtoffers van de schietpartij op 7 mei 1945 liggen op straat © Jaap Hofman/Stadsarchief Amsterdam

Twee dagen na de capitulatie, op 7 mei 1945, schoten Duitse militairen vanaf hun steunpunt in De Groote Club tientallen mensen dood op de Dam. Zaterdag wordt een gedenkteken van 31 stenen onthuld met de namen van de slachtoffers.

DOOR: HANNELOES PEN 4 MEI 2016, 10:56

De kranten kondigden de capitulatie en plechtigheden op hun voorpagina aan. 'Morgen zijn ze er!' kopte Het Parool op 6 mei 1945 over de geallieerde legers die op de Dam plechtig zouden worden ontvangen.

Opgewonden en vrolijk

Kunstschilder Aat Veldhoen (81) was toen tien jaar oud en wilde erbij zijn. Samen met zijn tweelingzusje Greetje toog hij op 7 mei stiekem richting Dam,

het verbod van hun moeder in de wind slaand. Zijn zusje haakte halverwege af, maar Aatje ging door. "De mare ging dat je op de Dam moest zijn. De mensen waren opgewonden en vrolijk. Ik mocht niet van mijn moeder, ze vond het te gevaarlijk. Maar ik had de oorlog meegemaakt en wilde het vieren."

“In de Torensteeg liet een man me binnen; ik heb uren in een zagerij onder de houtkrullen gezeten”

Hij verschanste zich voor de ingang van de Nieuwe Kerk en hoorde ineens de harde gewerschoten vanaf De Groote Club. "Vreselijke knallen. Ik rende in de massa weg richting Spuistraat. Er werd op deuren van huizen en winkels gebonkt, men zocht een schuilplaats. Een man in de Torensteeg liet me binnen. Ik kroop onder de houtkrullen in een soort houtzagerij en heb daar uren gezeten. Ik was zo bang. Mijn ouders waren communistisch en beslist niet religieus, maar ik riep: 'Lieve heer, help mij alsjeblieft'."

Een padvindster bracht hem uiteindelijk naar zijn huis, op de Bloemgracht. Zijn moeder was kwaad en blij tegelijk. "Ik heb er geen trauma aan overgehouden maar de schietpartij is me de rest van mijn leven bijgebleven."

Kunstwerk

In zijn woning staat een kunstwerk dat Veldhoen vele jaren na de bevrijding heeft gemaakt. Het is een beeld van hollende en vallende mensen, vluchtend voor de schietpartij op de Dam. Het kunstwerk wordt als illustratie gebruikt voor het in het najaar te verschijnen boek Drama op de Dam over de 31 veelal onbekend gebleven slachtoffers.

Deze slachtoffers krijgen 71 jaar na dato een [gedenkteken](#) dat uit 31 stenen bestaat. De Amsterdamse designstudio Moniker bedacht een aansprekend project: nabestaanden, getuigen en belangstellenden konden online steentjes leggen en de namen van de omgekomenen op een digitaal tableau vormen. Duizenden mensen bouwden op www.plaatseensteen.nl mee aan het

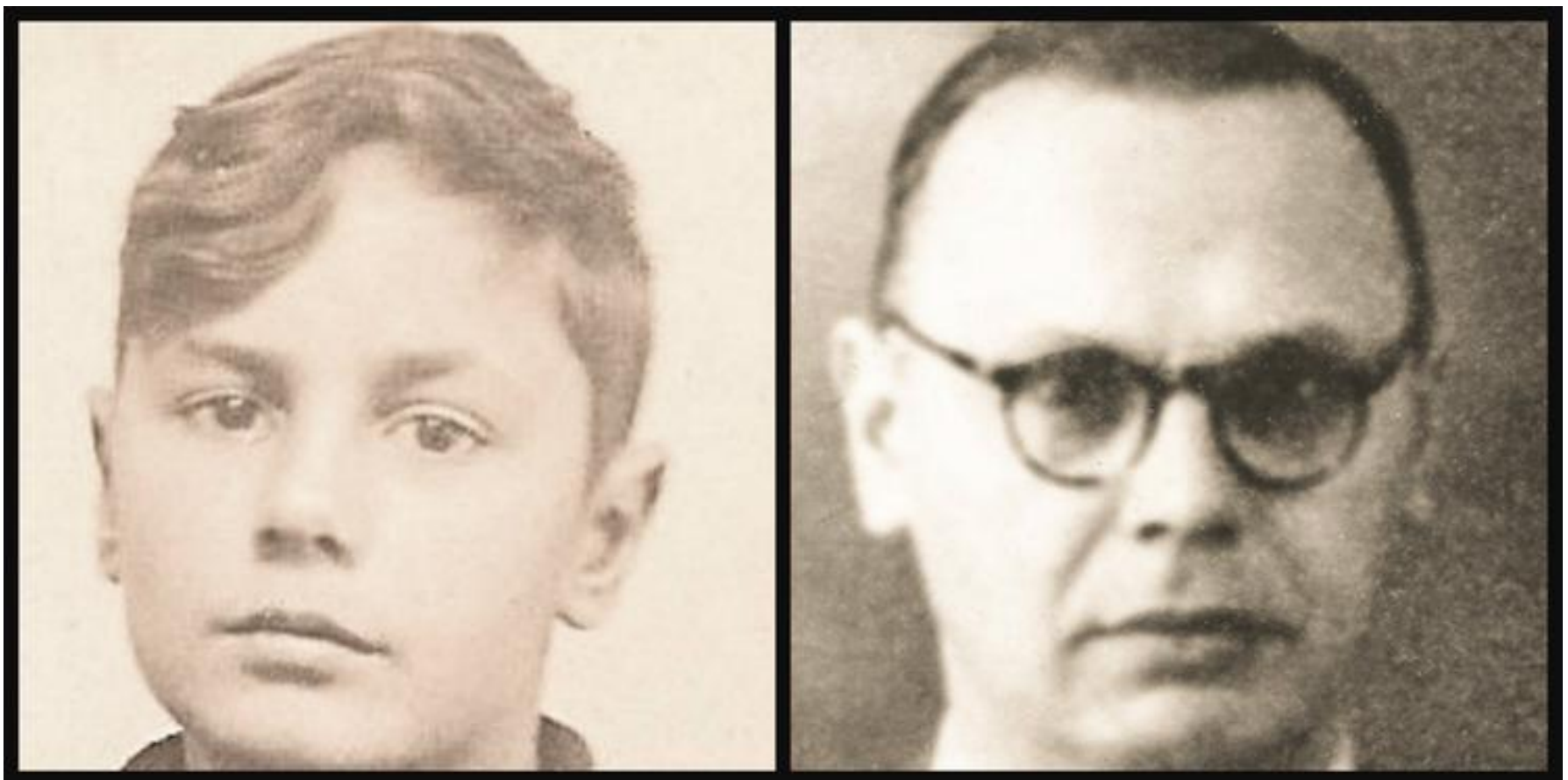
interactieve ontwerp, dat nu in graniet op de Dam is gelegd. Hun namen worden gevormd door 15.509 kiezelsteentjes. Dit monument wordt zaterdag door burgemeester Van der Laan onthuld.

Pregnant

Aanvankelijk dacht men dat bij de schietpartij een twintigtal doden viel. Er was voor hen 'slechts' een bronzen plaquette aan het gebouw van De Groote Club bevestigd: Ter herdenking van de burgers die 7 mei 1945 op de Dam gevallen zijn.

"Niemand wist precies hoeveel mensen er zijn omgekomen en wie ze allemaal waren. Historische onderzoekers hebben zich jarenlang vastgebeten in het onderwerp, en hebben de namen van 31 slachtoffers en nabestaanden gevonden. Met de verhalen van familieleden is een gezicht gegeven aan de slachtoffers," aldus Ronald van Tienhoven, beeldend kunstenaar en adviseur van dit project.

Hij noemt het een 'discreet, doch pregnant aanwezig' monument. "Het is een rij stenen aan de rand van de Dam, op de plek waar de meeste mensen zijn gevallen. Deze zone vertelt het verhaal van de slachtoffers, dat ook op internet is vastgelegd."

Henk Diekmeijer (18 december 1898 - 7 mei 1945)

De 46-jarige Henk Diekmeijer uit Amstelveen, vader van twee jonge zoons en werkzaam als directeur van het postkantoor in de Borgerstraat, wilde op 7 mei 1945 de Canadezen inhalen. De bezwaren van zijn vrouw die het maar eng vond, wimpelde hij weg. Hij ging met zijn oudste zoon, de twaalfjarige Henk, naar de Dam, ondanks de waarschuwing van zijn zwager die in Amsterdam woonde, dat het nog zo onrustig was op straat.

"Mijn vader was geweldig blij dat de oorlog was afgelopen. Hij wilde erbij zijn, samen met die duizenden anderen," zegt Henks jongste zoon Jan (72), die in mei 1945 anderhalf jaar oud was en met zijn moeder thuisbleef.

“Als mijn moeder 's nachts de poort hoorde, dacht ze dat mijn vader was teruggekomen”

Het tweetal vond een plekje op de overvolle Dam toen plotseling de mitrailleurs van de Duitsers vanaf De Groote Club klonken. De menigte begon te rennen. Henk sr. werd op de vlucht in zijn hoofd geraakt en stierf. Jan: "Mijn broer werd door anderen naar de Bosboom Toussaintstraat gebracht, waar onze oom en tante woonden. Ze zijn samen naar mijn moeder gegaan om het nieuws te vertellen."

Jans moeder kon de dood van haar man niet goed verwerken. Haar was aangeraden niet naar het lichaam van haar man te kijken vanwege de schotwonden aan zijn hoofd. "Als mijn moeder 's nachts de poort hoorde, dacht ze dat mijn vader was teruggekomen."

Henk jr. heeft nauwelijks over de schietpartij op de Dam gesproken. "Hij was er heel gesloten over. Het verhaal vertelde hij me in stukjes, bijvoorbeeld dat hij

was weggerend."

Henk is tot zijn 36ste bij zijn moeder blijven wonen en zorgde voor zijn tien jaar jongere broertje. "Hij was de geweldige grote broer, de man in huis. Hij ving me op, nam me mee naar Tuschinski en kocht een broodje bij Van Dobben voor me."

Jan gaat de steen van zijn vader samen met zijn oudste zoon (34) onthullen. "Mijn vader overleefde de oorlog en de talloze bombardementen op Schiphol, waar ze dichtbij woonden. Na de bevrijding kwam hij op een lullige en nutteloze manier om het leven. Dat vind ik het meest dramatische."

Dit is een artikel van Parool Plus.

Parool Plus artikelen zijn exclusief voor abonnees.

Volg en lees meer over:

Amsterdam

GERELATEERD

Bevrijdingsdag is zonovergoten

5 MEI 2016

ECB stopt met uitgifte biljet 500 euro

4 MEI 2016

Geert Wilders reist 'zijn' Donald Trump achterna

4 MEI 2016

MEEST GELEZEN

1 COC vindt kinderfilmpje Jehovah's Getuigen 'harteloos en schadelijk'

2 Geert Wilders reist 'zijn' Donald Trump achterna

3 7 mei 1945: Na de bevrijding vermoord

4 Kamervoorzitter noemt situatie Ebru Umar 'pijnlijk'

5 ECB stopt met uitgifte biljet 500 euro

[**BEKIJK HELE LIJST**](#)

Schrijf u in voor de dagelijkse nieuwsbrief

jan@voorbeeld.nl

AANVRAGEN

Volg ons

twitter

facebook

instagram

Archief

Digitale krant

Journalisten Columnisten

Alle rechten voorbehouden

[Lees de gebruiksvoorwaarden](#)

© **DE PERSGROEP 2016**